

Raadsvoorstel en ontwerpbesluit

Registratienummer: 1549240

Datum voorstel: 6 juli 2021

Portefeuillehouder: Heerschop

Commissie: 31 augustus 2021

Gemeenteraad: 31 augustus 2021

Onderwerp:

Toekomstige bekostiging van regionale projecten Zaanstreek-Waterland

Samenvatting:

De raad wordt verzocht in te stemmen om tezamen met de andere gemeenten van Zaanstreek-Waterland (hierna te noemen: ZaWa) een budget te vormen voor de bekostiging van regionale projecten omdat het huidige budget is gebaseerd op de teruggestorte reserves van de Stadsregio Amsterdam (SRA) voor de taken Wonen en Economie, die binnenkort zijn uitgeput. Het voorstel is het hiervoor opgenomen bedrag in de Kadernota van € 50.000 voor Beemster en Purmerend te verhogen naar een inwonerbijdrage van € 1.

Registratienummer: 1549240

Onderwerp: Toekomstige bekostiging van regionale projecten Zaanstreek-Waterland

Middenbeemster, 6 juli 2021

Aan de gemeenteraad van Beemster,

Inleiding en probleemstelling:

Het Ambtelijk Coördinatieteam ZaWa (ACT) heeft in februari 2021 een eerste conceptvoorstel opgesteld en besproken met het regionaal gemeentesecretarissenoverleg (de GS8.) Dit voorstel ging uit van het in dit voorstel beschreven scenario 3 (een minimaal regionaal budget). Dit conceptvoorstel is besproken met de wethouders die voorzitter zijn van een regionaal portefeuillehoudersoverleg (PHO), te weten mevrouw Dral (Mobiliteit), de heer Kroese (Ruimte), de heer Schütt (EZ), mevrouw Baerveldt (Duurzaamheid), mevrouw Mutluer (Wonen) en mevrouw V.d. Weijenberg (Landschap). In die besprekingen was in enkele gevallen draagvlak voor scenario 3 (minimaal regionaal budget), maar werd overwegend de voorkeur gegeven aan een scenario waarbij wél structureel regionaal budget beschikbaar is voor projecten en activiteiten. Naar aanleiding van deze besprekingen is in het definitieve voorstel gekozen om te kiezen voor scenario 2 (beperkt regionaal budget). Doorslaggevende argumenten om in het advies van scenario 3 naar 2 te wijzigen zijn:

- Het feit dat er in elk scenario budget nodig is voor regionale projecten en activiteiten (als de regio deze vorm van samenwerking wil continueren), en dat het organisatorisch complexer en onoverzichtelijker is als dat jaarlijks opnieuw per PHO vastgesteld moet worden (zoals bij scenario 3).
- De structurele beschikbaarheid van een beperkt budget maakt het makkelijker om activiteiten te ontplooiën of als pilot op te starten. Dit vergroot de handelingssnelheid, flexibiliteit en daarmee het innoverend vermogen van de regio.
- De regionale samenwerking is afgelopen vier jaren sterk gegroeid en verbeterd. Mede dankzij het beschikbaar hebben van de voormalige SRA-gelden. Dat niveau van samenwerking willen we graag voortzetten. Het beschikbaar hebben van een beperkt budget is daar ondersteunend aan.
- Met de nieuwe governance van de MRA krijgt de regio een grotere rol, dan is het wenselijk dat er voldoende budget beschikbaar is voor allerlei initiatieven en activiteiten. Het definitieve voorstel is besproken in het GS8 en is hierna voorgelegd aan alle colleges.

Aanleiding: bij de opheffing van de Stadsregio Amsterdam kreeg de regio € 1,79 mln terug

In 2017 is de voormalige Stadsregio Amsterdam (SRA) opgeheven en zijn de verantwoordelijkheden m.b.t. mobiliteit overgegaan in de Vervoerregio Amsterdam (VRA). De verantwoordelijkheden van de SRA op de beleidsvelden Economie en Wonen zijn teruggegeven aan de gemeenten. En daarmee zijn ook de reserves van de SRA voor de beleidsvelden Economie en Wonen teruggegeven aan de gemeenten. Dit betrof voor de regio Zaanstreek-Waterland een bedrag van ongeveer € 1,79 mln.

Registratienummer: 1549240

Onderwerp: Toekomstige bekostiging van regionale projecten Zaanstreek-Waterland

In 2018 hebben de gemeenten in Zaanstreek-Waterland afspraken gemaakt over de besteding van deze eenmalige middelen. Deze worden momenteel vooral besteed aan gezamenlijke, regionale projecten en activiteiten m.b.t. de thema's van de MRA: Economie, Ruimte, Landschap, Bouwen en Wonen en Duurzaamheid. Het inhoudelijk opdrachtgeverschap ligt bij het betreffende regionale portefeuillehoudersoverleg (PHO) dat het initiatief neemt tot de projecten en activiteiten. Daarnaast is afgesproken dat de gemeente Zaanstad de financiële administratie uitvoert, de projecten voorfinanciert en aan het einde van het jaar verrekent. Deze afspraak is onlangs verlengd voor 2021 en 2022. De verdeelsleutel voor de verrekening is gebaseerd op basis van het inwoneraantal.

Sinds 2019 verzorgt het ACT jaarlijks een begroting en verantwoording. Daarmee heeft het ACT in 2019 een nieuwe rol gekregen: het stimuleren en monitoren van een zinvolle besteding van dit eenmalige budget en het verzorgen van de administratie daarvan. Dat is relatief gezien veel werk en het is niet de kerntaak waarvoor het ACT is opgericht, die is gelegen in regionale coördinatie en afstemming.

Budget dient op termijn aangevuld te worden

Januari jl. is de begroting 2021 (met enkele opmerkingen en aanpassingen) vastgesteld door alle colleges. In het bijbehorende voorstel was aangekondigd dat de eenmalige SRA-gelden eind 2021 volledig zijn besteed, als alle geplande projecten en activiteiten ook daadwerkelijk uitgevoerd worden.

Oplossingsrichtingen:

Er zijn drie scenario's gevormd voor nieuw budget t.b.v. regionale projecten en activiteiten. In de jaren 2018 tot en met 2020 is gemiddeld € 215.000 per jaar besteed aan regionale activiteiten. De in de kadernota aangevraagde middelen waren hier op gebaseerd. Dit waren allemaal eenmalige of tijdelijke activiteiten. Geen structurele verplichtingen. Het gemiddelde bedrag geeft echter een vertekend beeld. In de eerste jaren kwamen activiteiten langzaam op gang en vanaf 2020 ontstaan er vele gezamenlijke initiatieven. De uitgaven zien er globaal als volgt uit:

- 2018: € 130.000
- 2019: € 335.000
- 2020: € 180.000 (invloed Corona, begroot was € 665.000)
- 2021: € 1.100.000 (dit is begroot, deels inhaalslag van activiteiten uit 2020)

De regio en de regionale PHO hebben sinds 2018 veel baat gehad bij de beschikbare middelen. Er zijn veel activiteiten, projecten, bijeenkomsten en visies mee gerealiseerd. Dit was een grote stimulans om ontwikkelingen mogelijk te maken en heeft een impuls gegeven aan de samenwerking in de regio. Er is bijvoorbeeld een bijdrage geleverd aan de regionale woningbouwmonitor, het ontwikkelen van de Regionale Energie Strategie, de verkenning naar ontwikkeling van de Hoornse Lijn, het Startersloket e.d.

Registratienummer: 1549240

Onderwerp: Toekomstige bekostiging van regionale projecten Zaanstreek-Waterland

Veel regionale activiteiten konden ontstaan, doordat er snel budget beschikbaar was voor een eerste opstart. Het budget fungeerde daarmee als 'zaaigeld' voor nieuwe ontwikkelingen. Tegelijkertijd gold ook het automatisme dat het beschikbaar hebben van budget soms een uitnodiging was om nieuwe activiteiten op te starten. Het is gewenst om criteria te ontwikkelen voor het toekennen van budget zodat duidelijker wordt of een activiteit in aanmerking komt voor bekostiging.

Op basis van het voorgaande zijn drie scenario's gevormd voor het bekostigen van regionale activiteiten voor de jaren 2022 en verder:

1. Toereikend: jaarlijks 680.000 voor regionale activiteiten (€ 2,00 per inwoner)
2. Beperkt: jaarlijks € 340.000 voor regionale activiteiten (€ 1,00 per inwoner)
3. Minimaal: jaarlijks € 34.000 voor regionale bijeenkomsten (€ 0,10 per inwoner)

Scenario 1: Toereikend

Jaarlijks € 680.000 regionaal budget voor projecten en activiteiten (€ 2,00 per inwoner)

Dit scenario is vergelijkbaar met de werkwijze van afgelopen jaren. Er is standaard een ruim budget beschikbaar voor regionale activiteiten en projecten. Het ACT maakt jaarlijks een begroting met de projecten en activiteiten per PHO en legt die in december ter goedkeuring voor aan de colleges. Na elk kalenderjaar verzorgt het ACT een rapportage over de besteding.

De themasecretaris is verantwoordelijk voor monitoren van de besteding van het budget en de inhoudelijke rapportage. Zaanstad blijft de financiële administratie verzorgen van de projecten en activiteiten.

Scenario 2: Beperkt

Jaarlijks € 340.000 regionaal budget voor allerlei projecten en activiteiten (€ 1,00 per inwoner)

De situatie blijft vergelijkbaar met de werkwijze van de afgelopen jaren. Er is gemiddeld € 100.000 minder beschikbaar dan de afgelopen jaren. Het ACT maakt jaarlijks een begroting met de projecten en activiteiten per PHO en legt die in december ter instemming voor aan de colleges. Na elk kalenderjaar verzorgt het ACT een rapportage over de besteding.

De themasecretaris is verantwoordelijk voor monitoren van de besteding van het budget en de inhoudelijke rapportage. Zaanstad blijft de financiële administratie verzorgen van de projecten en activiteiten.

Scenario 3: Minimaal

Jaarlijks € 34.000 regionaal budget voor bijeenkomsten en kleine activiteiten (€ 0,10 per inwoner), daarnaast elk kalenderjaar budget aanvragen voor activiteiten en projecten.

Het ACT focust op regionale coördinatie en afstemming. Het ACT heeft alleen budget voor regionale bijeenkomsten en kleine activiteiten, zoals tweemaal per jaar een bijeenkomst met alle colleges.

Registratienummer: 1549240

Onderwerp: Toekomstige bekostiging van regionale projecten Zaanstreek-Waterland

Voor- en nadelen per scenario

Hieronder staan per scenario enkele voor- en nadelen. De voor- en nadelen die naast elkaar in de tabel staan hebben geen onderling verband.

	Voordelen	Nadelen
Toereikend	Er is voldoende budget voor de gewenste regionale activiteiten. De regionale samenwerking krijgt een structurele stimulans.	De beschikbaarheid van het budget kan activiteiten uitlokken. Kritische afweging van activiteiten blijft nodig.
	Een toereikend budget voor de collegeperiode 2022-2025. Geen nieuwe besluitvorming over budgetten verwacht.	In de begroting 2022-2025 moet structureel een behoorlijk budget worden opgenomen, terwijl enkele gemeenten moeten bezuinigen.
Beperkt	Er is beperkt budget voor regionale activiteiten dat de colleges kunnen besteden. Daarmee blijft de stimulans voor regionale samenwerking in stand.	Het budget zal waarschijnlijk net niet toereikend zijn voor alle gewenste activiteiten per jaar, waardoor er: <ul style="list-style-type: none"> • geprioriteerd moet worden; • discussie kan ontstaan welke activiteiten uit dit budget gefinancierd worden en voor welke activiteiten nieuw budget gevraagd wordt aan de gemeenteraden.
Minimaal	Colleges en raden zijn extra kritisch op nut en noodzaak van nieuwe activiteiten.	Voor alle nieuwe projecten en activiteiten moet nieuw budget worden aangevraagd bij de colleges (en raden). Nieuwe activiteiten opstarten wordt daardoor sneller een politieke discussie in de raden bij de aanvraag van budgetten. Dat geeft het risico dat er minder activiteiten plaatsvinden dan afgelopen jaren, wat de regionale samenwerking inperkt.
	Projecten worden vaker gefinancierd uit de begrotingsprogramma's waar ze bij passen i.p.v. uit een algemeen budget "regionale activiteiten"	Beschikbaarheid van budget binnen de begrotingen zal jaarlijks bepaald moeten worden.

Registratienummer: 1549240

Onderwerp: Toekomstige bekostiging van regionale projecten Zaanstreek-Waterland

	Voordelen	Nadelen
	De bestuurlijke voorzitters van de PHO zijn maximaal betrokken bij / verantwoordelijk voor het aanvragen van budget voor activiteiten.	Grotere belasting van voorzittend wethouders en ambtelijke themasecretarissen van de PHO om proces van aanvraag budgetten te bewaken.
	Het aanvragen van budgetten loopt in de pas met de reguliere begrotingscyclus i.p.v. toekenning door de colleges in december / januari uit een algemeen beschikbaar budget.	Er zal mogelijk de situatie ontstaan dat niet alle 7 gemeenten budget beschikbaar kunnen stellen voor elke activiteit, waardoor enkele activiteiten door slechts een aantal gemeenten i.p.v. door de gehele regio gedaan worden. Dat is geen stimulans voor de regionale samenwerking.

Criteria voor toekenning budget

De colleges hebben criteria vastgesteld voor het toekennen van regionaal budget voor projecten en activiteiten, ongeacht het scenario dat gekozen wordt. De afgelopen jaren waren er geen criteria geformuleerd, wat bij de begroting voor 2021 knelpunten gaf gezien het grote aantal aanvragen.

Criteria:

Projecten of activiteiten kunnen uitsluitend in aanmerking komen voor bekostiging (of een bijdrage) uit het regionale budget als:

1. het een pilot, onderzoek, eenmalige- of tijdelijke activiteit of project betreft of als cofinanciering dient voor een subsidieaanvraag voor een tijdelijke activiteit (max 2-3 jaar);
2. het een bijdrage levert aan de (ontwikkeling van) de regionale samenwerking;
3. het past binnen het brede thema Ruimtelijke Ontwikkeling¹ (bouwen, wonen, ruimte, landschap, duurzaamheid, economie, mobiliteit, energie-transitie, ...) en daarmee past binnen het jaarprogramma van een van de regionale portefeuillehoudersoverleggen (PHO) op deze thema's;
4. de aanvraag wordt gedaan (en is goedgekeurd) door een van de regionale PHO en de voorzitter van dat PHO daarmee fungeert als bestuurlijk opdrachtgever;
5. niet (geheel) gefinancierd kan worden uit de reguliere begrotingsprogramma's van de gemeenten of uit subsidies van andere overheden of samenwerkingsverbanden.

¹ Het Maatschappelijk Domein kent een veelheid aan samenwerkingsverbanden en activiteiten en daarvoor beschikbare budgetten. Indien ook aanvragen uit het Maatschappelijk Domein gehonoreerd kunnen worden, is het budget niet toereikend.

Registratienummer: 1549240

Onderwerp: Toekomstige bekostiging van regionale projecten Zaanstreek-Waterland

Indien er meer aanvragen zijn dan beschikbaar budget, zal het GS8 de colleges adviseren over een prioritering om binnen het beschikbare budget te blijven.

Financiële consequenties per scenario

Gemeenten	Aantal inwoners (CBS-cijfers 27-5-2020)	Financiële consequenties in €		
		Bijdrage per inwoner		
	0,10	1,00	2,00	
Beemster	10.022	1.000	10.022	20.044
Edam-Volendam	36.197	3.616	36.197	72.394
Landsmeer	11.491	1.148	11.491	22.982
Oostzaan	9.735	972	9.735	19.470
Purmerend	81.249	8.117	81.249	162.498
Waterland	17.424	1.741	17.424	34.848
Wormerland	16.270	1.626	16.270	32.540
Zaanstad	156.794	15.664	156.794	313.588
Totaal Zaanstreek-Waterland	339.182	33.884	339.182	678.364

Meetbare doelstellingen:

Het jaarlijkse werkplan van de regionale PHO's met daarin de beoogde acties en benodigde bekostiging biedt de mogelijkheid om de effectiviteit van de ingezette middelen te duiden.

Financiële consequenties/risico's:

In de kadernota is onlangs structureel voor 2022 € 50.000 opgenomen voor het samenwerkingsverband ZaWa. De verwachting is dat dit bedrag, gecombineerd met de nog beschikbare SRA-reserves (die zijn naar verwachting eind 2021 niet uitgenut), voldoende zal zijn voor 2022. Structureel zal de bijdrage naar circa € 92.000 vanaf 2023 gaan. Het voorstel is dit mee te nemen in de Kadernota 2023.

Communicatie:

De gemeenten van Zaanstreek-Waterland worden geïnformeerd over het besluit.

Relatie met fusie:

Vanaf de start van de nieuwe gemeente zal de financiële bijdrage logischerwijs samengevoegd worden.

Registratienummer: 1549240

Onderwerp: Toekomstige bekostiging van regionale projecten Zaanstreek-Waterland

Monitoring/evaluatie:

De bestuurlijke voorzitters van de PHO's krijgen een grotere rol bij projecten en activiteiten waar budget voor nodig is. Als een PHO inhoudelijke activiteiten wil laten opstarten (of continueren) door de colleges / raden in de regio, dan zorgt de ambtelijke themasecretaris i.s.m. de wethouder die het PHO voorziet voor een claim / voorstel aan alle gemeenten om het benodigde budget te regelen. De themasecretaris is verantwoordelijk voor monitoren van de besteding van het budget en de inhoudelijke rapportage. Zaanstad blijft de financiële administratie verzorgen van de projecten en activiteiten.

De themasecretarissen zorgen ervoor dat elk PHO voor de zomervakantie een claim / voorstel indient bij de colleges t.b.v. het volgende kalenderjaar, zodat dit (als de colleges akkoord zijn) meegenomen kan worden in de concept begroting van alle gemeenten. Het ACT zorgt ervoor dat deze claims / voorstellen van de PHO's tegelijk ingediend worden bij alle colleges.

Voorstel:

1. In te stemmen om voor de jaren 2022 en verder structureel een budget te vormen voor regionale projecten en activiteiten Zaanstreek-Waterland gebaseerd op een inwonerbijdrage van 1 euro en de financiële consequenties mee te nemen in de Kadernota 2023;
2. In te stemmen met de in dit voorstel opgenomen criteria waaraan regionale activiteiten en projecten moeten voldoen om in aanmerking te komen voor financiering uit het beschikbare regionale budget.

burgemeester en wethouders van Beemster,

H.C. Heerschop
burgemeester

H.J.C. Welage
gemeentesecretaris

Bijlage:

- raadsbesluit

Registratienummer: 1549240

Onderwerp: Toekomstige bekostiging van regionale projecten Zaanstreek-Waterland

De raad van de gemeente Beemster,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 6 juli 2021,

B E S L U I T:

1. In te stemmen om voor de jaren 2022 en verder structureel een budget te vormen voor regionale projecten en activiteiten Zaanstreek-Waterland gebaseerd op een inwonerbijdrage van € 1 en de financiële consequenties mee te nemen in de Kadernota 2023.
2. In te stemmen met de in dit voorstel opgenomen criteria waaraan regionale activiteiten en projecten moeten voldoen om in aanmerking te komen voor financiering uit het beschikbare regionale budget.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad d.d. 31 augustus 2021

H.C. Heerschop
voorzitter

M. Timmerman
griffier